

รูปแบบการดำเนินการจัดการเรียนร่วมที่มี
ประสิทธิผลสำหรับนักเรียนที่มีปัญหาในการ
เรียนรู้ ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ในจังหวัดอุบลราชธานี*

AN OPERATION MODEL FOR EFFECTIVE
MAINSTREAMING ON TEACHING-LEARNING FOR
LEARNER DISABILITIES IN BASIC EDUCATION
SCHOOL UNDER THE OFFICE EDUCATIONAL
SERVICE AREAS IN UBONRATHATANI PROVINCE

บุญยิ่ง สายเมฆ**

ศ.ดร. ธีระ รุญเจริญ***

รศ.ดร. สมาน อัครภูมิ****

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอรูปแบบการดำเนินการจัดการเรียนร่วมที่มีประสิทธิผลสำหรับนักเรียนที่มีปัญหาในการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดอุบลราชธานี ดำเนินการวิจัย 4 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพการปฏิบัติ ปัญหา และความต้องการโดยใช้แบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้วกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 160 คน ระยะที่ 2 ร่างรูปแบบขั้นตอน โดยประมวลหลักการแนวคิดทฤษฎี เกี่ยวกับรูปแบบ กำหนดหลักการแนวคิด และโครงสร้างรูปแบบ กำหนดรายละเอียดในการร่างรูปแบบ ดำเนินการร่างรูปแบบขั้นตอน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยหา

* ปรินญาณิพนธ์การศึกษาคุณวุฒิปดทิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

** นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์คุณวุฒิปดทิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

*** ที่ปรึกษาหลัก คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

**** ที่ปรึกษาร่วม สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

คำดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และประโยชน์ ของรูปแบบขั้นต้น โดยผู้เชี่ยวชาญ ระยะที่ 3 นำรูปแบบไปทดลองใช้ ที่โรงเรียนนาคนาสุมทรวงเคราะห์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ครอบคลุม 4 ด้าน คือ ด้านการเรียนการสอน ด้านสนับสนุนและการบริหารจัดการเรียนร่วม ด้านการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ และด้านการจัดสภาพแวดล้อม ประเมิน ผลการเรียนรู้ก่อนเรียน และหลังเรียน ประเมินความพึงพอใจของนักเรียน ครู และผู้ปกครอง ระยะที่ 4 ประเมินรูปแบบ ดำเนินการโดยจัดประชุมกลุ่มสนทนา (Focus Group) ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 15 คน ประเมิน ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และประโยชน์ ทั้งที่เป็น ลายลักษณ์อักษร และอภิปรายเชิงประเมิน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ข้อมูลโดยสรุปหาลอมรวมประเด็นผลการวิจัย พบว่า

1. สภาพการปฏิบัติ ด้านการจัดการเรียนการสอน การสนับสนุนและบริหารจัดการเรียนร่วม การจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ และการจัดสภาพแวดล้อม อยู่ในระดับมาก ส่วนปัญหา อยู่ในระดับน้อย ด้านความต้องการให้มีการพัฒนาบุคลากร การสนับสนุนให้นักเรียนที่มีปัญหาในการเรียนรู้ได้พัฒนาตามศักยภาพ และ การนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลตามสภาพจริง อยู่ในระดับมาก

2. รูปแบบมีความสอดคล้องกับประสิทธิภาพการดำเนินการจัดการเรียนร่วมสำหรับนักเรียนที่มีปัญหาในการเรียนรู้โดยรวม อยู่ในระดับมากโดย สอดคล้องมากที่สุด 2 ด้าน คือ จุดมุ่งหมายและการประเมินผล ส่วนหลักการดำเนินการ กลไกดำเนินการ วิธีดำเนินการ เงื่อนไขความสำเร็จ สอดคล้อง อยู่ในระดับมาก

3. รูปแบบมีความเหมาะสม และ ประโยชน์ ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด และมีความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด 2 ด้านคือ ด้านจุดมุ่งหมายและด้านเงื่อนไขความสำเร็จ ส่วนด้านหลักการ ด้านกลไกการดำเนินการ ด้านวิธีการดำเนินการ และด้านประเมินผล มีความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก

4. การนำรูปแบบไปทดลองใช้ ปรากฏว่า นักเรียนมีคะแนนหลังการใช้แบบฝึกเสริมทักษะการอ่านภาษาไทยและ ชุดสอนซ่อมเสริมสูงกว่า ก่อนการใช้แบบฝึกเสริมทักษะการอ่านภาษาไทย และชุดสอนซ่อมเสริมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 นักเรียน ครู ผู้ปกครองมีความพึงพอใจ อยู่ในระดับมาก

5. รูปแบบการดำเนินการจัดการเรียนร่วมที่มีประสิทธิภาพสำหรับนักเรียนที่มีปัญหาในการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 1) หลักการพัฒนาเด็กนักเรียนตามศักยภาพ หลักพัฒนาครูด้านความรู้ ความเข้าใจ เจตคติ อย่างต่อเนื่อง หลักความร่วมมือของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย หลักให้บริการและอำนวยความสะดวก หลักความสอดคล้องกับการใช้ชีวิตประจำวันและชุมชน และหลักความแตกต่างระหว่างบุคคล 2) จุดมุ่งหมายเพื่อให้พัฒนาตนเองได้ตามศักยภาพประกอบด้วย ทักษะการช่วยเหลือตนเอง ทักษะการอยู่ในสังคม ทักษะการทำงานอาชีพ 3) กลไกในการดำเนินการโดยการจัดตั้ง คณะทำงาน จัดระบบสนับสนุนการดำเนินการประกอบด้วยงบประมาณ สื่อ อุปกรณ์ และจัดระบบ การพัฒนานักเรียนที่มีปัญหาในการเรียนรู้ 4) ดำเนินการโดยจัดเตรียมนักเรียน ครู ผู้ปกครอง แต่งตั้งคณะทำงานและดำเนินการให้ ครอบคลุม 4 ด้าน 5) ประเมินผลโดยยึดจุดประสงค์เป็นหลัก 6) เงื่อนไขความสำเร็จขึ้นอยู่กับผู้บริหารโรงเรียนให้การสนับสนุนและยกย่องชมเชยบุคลากรมีจิตสำนึก ในการพัฒนานักเรียนและให้มีการนิเทศ กำกับติดตามผลอย่างต่อเนื่อง

คำสำคัญ: รูปแบบการดำเนินการ/ การจัดการเรียนร่วม/ นักเรียนที่มีปัญหาในการเรียนรู้/
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ABSTRACT

The objective of this research was to present a model of an effective mainstreaming management for students with learning disabilities in basic education schools under the jurisdiction of Educational Service Area Offices in Ubon Rathchathani Province. The research was divided into 4 stages. Stage One was an investigation of the performance, problems and needs by using the questionnaire that had been approved for the quality with 160 samples. Stage two was the drafting of the initial model by gathering the principles, concepts and theories about the model, determining the principles, concepts and the structure of the model, determining the details in drafting the model, drafting the initial model, checking for the content validity by investigating for the IOC, and evaluating the initial model for the suitability, the feasibility, and the utility by the specialists. Stage three was the implementation of the model at Naksamootsongkro School, Ubon Rathchathani Educational Service Area Office 5 covering the four areas: instructional management, mainstreaming management support and service, extra- experience activity management, and environmental management. A pre-test, a post-test as well as an evaluation for the satisfaction of the students, the teachers and the parents were conducted. Stage four was the evaluation of the model by conducting a focus group participated by 15 experts. The model was evaluated for the suitability, the feasibility, and the utility in both writing and discussing. The statistics used in data analysis included arithmetic mean, standard deviation, and content analysis.

The findings were as the following:

1. The schools performed instructional management, mainstreaming management, support and service, extra-experience activity management, environmental management at the high level, encountered the problems at the low level, the needs concerning the staff development, the encouragement of the students with learning disabilities to be developed in accordance with potentialities, and the supervision, follow-up and authentic assessment at the high level.

2. The model was consistent with the effectiveness of the mainstreaming management for the students with learning disabilities, as a whole, at the high level. Two areas, the objective evaluation were consistent with the effectiveness at the highest level and the others; the principle of procedure, mechanism of procedure, method of procedure and condition of accomplishment were congruent to at the high level.

3. The model had the suitability and utility, as a whole, at the highest level, and the feasibility at the highest level in two areas, the objective and condition of accomplishment, while the others; the principle of procedure, mechanism of procedure, method of procedure and evaluation had the feasibility at the high level.

4. When the model was tried out, it was found that the students' score after the implementation of a workbook for increasing the skill in reading Thai and a remedial teaching package was higher than that before the implementation of a workbook with the statistical significance at .05. The satisfaction of the students, teachers, and the parents was at the high level in all areas.

5. The model of an effective mainstreaming management for students with learning disabilities in basic education schools included 1) principles of developing the students in accordance with their potentialities, principles of developing the teachers continuously concerning knowledge, understanding, and attitude, principles of co-operation of all people concerned, principles of providing services and facilitations, principles of the consistence with everyday life and the community, and principles of individual differences; 2) the objectives for students' self-development in accordance with their potentialities including self-skill, social skill, and vocational skill; 3) the mechanism of procedure by setting up working groups, organizing supportive system of the procedure including budget, instructional materials as well as setting up the system to develop the students with disabilities; 4) proceeding by preparing the students, teachers and parents, setting up working groups and proceeding in all 4 areas of activities; 5) evaluating based on objective, and 6) the condition of achievement based on the support and the admiration from the school administrators, the staff with full intention on developing the students, the continuity of supervisory, and follow-up activities.

KEYWORDS: An Operational model/ Mainstreaming on teaching-learnig/ Learner disabilities/ Basic Education School

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาประเทศเพื่อให้ประชาชนมีคุณภาพ หากคนส่วนใหญ่ในประเทศ มีคุณภาพแล้วย่อมส่งผลต่อการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าในที่สุด และกระแสสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วรัฐต้องตระหนักถึงความสำคัญในการพัฒนาบุคลากรของชาติ ในทุก ๆ ด้าน ด้วยการวางรากฐานทางการศึกษา ในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพนั้นต้องเริ่มตั้งแต่วัยเด็กซึ่งถือเป็นทรัพยากรและเป็นกำลังสำคัญที่จะช่วยพัฒนาชาติในอนาคตเด็กทุกคนจึงควรได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ตามศักยภาพของแต่ละบุคคล ตลอดจนการได้รับสิทธิขั้นพื้นฐานและคุ้มครอง

โดยคำนึงถึงความต้องการพื้นฐานของเด็กเป็นสำคัญ ไม่ว่าจะเป็นเด็กที่มีความต้องการพิเศษหรือด้อยโอกาส ในลักษณะใดก็ตามซึ่งหลักสิทธิมนุษยชนสากลมนุษยชนทุกคนย่อมมีความเสมอภาค และมีโอกาสเท่าเทียมกันที่จะดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุขพร้อมทั้งได้รับการศึกษาและประกอบอาชีพรวมถึงการอยู่ร่วมกับชุมชนที่ตนเองอาศัยโดยไม่ถูกแบ่งแยกว่าเป็นบุคคลที่มีความต้องการพิเศษ

สำหรับการจัดการศึกษาของไทยใช้หลักการจัดการศึกษาตลอดชีวิต บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอภาคในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี ที่รัฐ ต้องจัดให้อย่างทั่วถึง และมีคุณภาพโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ทั้งนี้มีการจัดการศึกษา 3 รูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ในการจัดการศึกษานั้นต้องยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนทุกคนพัฒนาตนเองได้ตามศักยภาพรวมถึงบุคคลที่มีความบกพร่องในด้านต่าง ๆ จากแนวความคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาและการดำเนินการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการซึ่งเป็นกระทรวงหลักในการดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของประเทศ ได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความต้องการพิเศษต่าง ๆ โดยตั้งเน้นการเกี่ยวกับคนพิการ และได้ประกาศให้ 2542 เป็นปีแห่งคนพิการ ซึ่งจำแนกประเภทพิการเป็น 9 ประเภท เพื่อสะดวกในการจัดเข้าเรียนและขอตกลงที่ชัดเจนว่าคนพิการใดเหมาะสมที่จะเข้าเรียนในโรงเรียนสอนคนพิการโดยเฉพาะหรือเข้าเรียนร่วมได้ การจัดการเรียนร่วมเป็นการจัดการศึกษาให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมกับเด็กปกติ โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้จัดการทดลองการจัดกวดเรียนร่วมในโรงเรียนปกติเป็นครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2500 ในโรงเรียนประถมศึกษา 7 แห่ง ในกรุงเทพมหานคร จนถึงปัจจุบัน โดยมีการจัดการเรียนร่วมทั่วประเทศ สำหรับเด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้ จัดเป็นเด็กที่มีความต้องการพิเศษอีกประเภทหนึ่ง ที่มีความต้องการที่จะได้รับการจัดการศึกษาเช่นเดียวกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษประเภทอื่น แต่การจัดการศึกษาพิเศษในประเทศไทยยังจำกัดอยู่ในเรื่องของการจัดการศึกษาพิเศษเฉพาะความพิการที่เห็นได้ชัดเจน เช่น เด็กที่มีความบกพร่องทางการเห็น เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย ในจำนวนเด็กพิการดังกล่าวเด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้เป็นเด็กที่เข้าเรียนอยู่ในระบบการศึกษาของประเทศไทยมาโดยตลอด ในอดีตเด็กกลุ่มนี้ยังไม่เป็นที่ยอมรับว่าอยู่ในขอบข่ายของเด็กที่ต้องจัดการศึกษาพิเศษ นอกจากนั้นแล้วปัญหาในการเรียนของเด็กเหล่านี้ยังถูกมองว่าเป็นความบกพร่องของเด็กที่ไม่สามารถเรียนตามระบบการเรียนการสอนตามปกติ ได้ จนถูกจัดอยู่ในกลุ่มปัญญาอ่อน หรือเด็กที่มีปัญหาทางอารมณ์ จนกระทั่งมีการวิจัยอย่างกว้างขวาง และพบว่า เด็ก ที่มีปัญหาในการเรียนรู้เป็นข้อเสียเปรียบอย่างหนึ่ง และอยู่ในขอบข่ายการศึกษาพิเศษ ในจำนวนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ พบว่าเป็นเด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้มากที่สุดซึ่งเด็กเหล่านี้อยู่ในโรงเรียนสอนตามปกติ และไม่มีปัญหาทางด้านการเห็นหรือการได้ยินแต่อย่างใดแต่ปัญหาใหญ่ ๆ ของเด็กเหล่านี้ คือ ปัญหาในด้านการเรียนรู้ (ศรียา นิยมธรรม 2540, หน้า 5)

แสดงให้เห็นว่า เด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้เป็นกลุ่มเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่มีจำนวนมาก และเป็นกลุ่มที่ต้องได้รับการดูแลอย่างเร่งด่วน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาคุณภาพของเด็กกลุ่มนี้จึงกำหนดเป็นปัญหาที่จะต้องเร่งดำเนินการแก้ไขอย่างเร่งด่วนและได้กำหนดเป็นนโยบายสำคัญในการดำเนินงานเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา สำหรับ

นักเรียนที่มีปัญหาในการเรียนรู้ ดังนั้น การแสวงหารูปแบบและวิธีการดำเนินการจัดการเรียนร่วม สำหรับนักเรียนที่มีปัญหาในการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงจำเป็นอย่างยิ่ง ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษารูปแบบการดำเนินการจัดการเรียนร่วมที่มีประสิทธิผลสำหรับนักเรียน ที่มีปัญหาในการเรียนรู้ ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดอุบลราชธานี อย่างเป็นระบบและเป็นรูปธรรมซึ่งเป็นการสนองนโยบายการกำหนดแผนกลยุทธ์ของกระทรวงศึกษาธิการที่จะ นำ ไปสู่การจัดการจัดการเรียนร่วมในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

วัตถุประสงค์หลัก

เพื่อสร้างรูปแบบการดำเนินการจัดการเรียนร่วมที่มีประสิทธิผลสำหรับนักเรียนที่มีปัญหาในการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในจังหวัดอุบลราชธานี

วัตถุประสงค์เฉพาะ

1. เพื่อศึกษาสภาพการปฏิบัติ ปัญหา และความต้องการ
2. เพื่อร่างรูปแบบ และประเมินรูปแบบขั้นต้น
3. เพื่อนำรูปแบบไปทดลองใช้
4. เพื่อประเมินรูปแบบ

ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสม (Mixed Method Research) มี 4 ระยะตาม วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษารูปแบบการดำเนินการจัดการเรียนร่วมสำหรับนักเรียนที่มีปัญหาในการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในจังหวัดอุบลราชธานี โดยได้ ดำเนินการศึกษวิจัย เป็น 4 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพการปฏิบัติ ปัญหา และความต้องการ โรงเรียนที่ดำเนินการจัดการเรียนร่วมสำหรับนักเรียนที่มีปัญหาในการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอุบลราชธานี เขต 1-5 จำนวน 80 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามความคิดเห็นผู้บริหาร และครู ผู้สอน เกี่ยวกับการสภาพการปฏิบัติ ปัญหาในด้านการจัดการเรียนการสอน การสนับสนุนและการ บริหารจัดการเรียนร่วม การจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ และ การจัดสภาพแวดล้อม และความต้องการ ในด้าน การพัฒนาบุคลากร การสนับสนุนให้นักเรียนที่มีปัญหาในการเรียนรู้พัฒนาตนเอง ตามศักยภาพ และ การนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลตามสภาพจริง ที่สร้างจากกรอบสาระที่ได้ จากการสังเคราะห์เนื้อหาในเอกสาร ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check-List) แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ และแบบปลายเปิด (Open-ended Questionnaire) แล้วนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ที่มีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นมากถึงมากที่สุด

และสูงกว่ารายการอื่นๆ รวมทั้งความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับองค์ประกอบของรูปแบบที่กำหนดเป็น ขอบข่ายเนื้อหาและองค์ประกอบของรูปแบบแล้วนำไปใช้สร้างรูปแบบขั้นต้นในการวิจัยระยะที่ 2

ระยะที่ 2 ร่างรูปแบบการดำเนินการจัดการเรียนร่วมสำหรับนักเรียนที่มีปัญหาในการเรียนรู้ใน สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัย ระยะที่ 1 คือ องค์ประกอบของรูปแบบ มาจัดทำร่างรูปแบบขั้นต้นแล้วตรวจสอบความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และประโยชน์ ของรูปแบบ จากผู้เชี่ยวชาญและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ประกอบด้วย นักวิชาการ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในโรงเรียน ที่จัดการเรียนร่วมสำหรับนักเรียนที่มีปัญหาในการเรียนรู้ จำนวน 9 คน แล้วปรับปรุงรูปแบบตามข้อเสนอแนะเพื่อให้ได้รูปแบบ ที่เหมาะสม ความเป็นไปได้ และประโยชน์ ก่อนนำไปทดลองใช้จริง

ระยะที่ 3 การนำรูปแบบไปทดลองใช้ โดยนำรูปแบบ การดำเนินการจัดการเรียนร่วมสำหรับ นักเรียนที่มีปัญหาในการเรียนรู้ ที่ได้จากการวิจัยระยะที่ 2 ทดลองกับกลุ่มตัวอย่างจากโรงเรียนที่ จัดการเรียนร่วมสำหรับนักเรียน ที่มีปัญหาในการเรียนรู้ โดยการสุ่มอย่างง่าย คือ โรงเรียนนาคนาสุมทร สงเคราะห์ อำเภอดงหลวง จังหวัดสุพรรณบุรี เก็บรวบรวมข้อมูล ผลการทดลอง 4 ด้าน คือ ด้านการ เรียนการสอน ด้านการสนับสนุนและบริการจัดการเรียนร่วม ด้านการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ และด้านการจัดสภาพแวดล้อม และ รายงานผลก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะการ อ่านภาษาไทย และชุดสอนซ่อมเสริม การประเมินความพึงพอใจของนักเรียน ครู ผู้ปกครอง

ระยะที่ 4 ประเมินรูปแบบโดยผู้ทรงคุณวุฒิในลักษณะการประชุมกลุ่มสนทนา (Focus Group) จำนวน 15 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่ 1 คน รองผู้อำนวยการสำนักงานเขต พื้นที่ 1 คน นักวิชาการ 5 คน นักจิตวิทยา 1 คน นักกายภาพบำบัด 1 คน ผู้ปฏิบัติ 6 คน ประเมิน ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และประโยชน์ ทั้งเป็นลายลักษณ์อักษร และอภิปรายเชิง การประเมิน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้จากการวิจัยแต่ละระยะมาทำการวิเคราะห์ หาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน แล้วแปลผลค่าเฉลี่ยโดยเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดมาประมวลผล สรุปเป็นประเด็นสำคัญ

สรุปผลการวิจัย

สรุปผลของการวิจัยเป็น 4 ระยะ โดยมีรายละเอียดผลการวิจัยตามลำดับดังต่อไปนี้

ระยะที่ 1 ศึกษา สภาพการปฏิบัติ ปัญหา และความต้องการการดำเนินการจัดการเรียนร่วม สำหรับนักเรียนที่มีปัญหาในการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผลการศึกษาสภาพปฏิบัติ ปัญหา และความต้องการ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน เห็น ว่าสภาพการปฏิบัติและความต้องการมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ส่วนปัญหามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย

ระยะที่ 2 ผลการร่างรูปแบบและประเมินรูปแบบขั้นต้น

นำผลการศึกษาวิจัย ระยะที่ 1 มาร่างรูปแบบโดยมีองค์ประกอบของรูปแบบที่เชื่อมโยงสัมพันธ์ กันดังนี้

1. หลักการดำเนินการ ยึดหลักการสำคัญ คือ หลักพัฒนานักเรียนตามศักยภาพ หลักพัฒนา ครูด้านความรู้ ความเข้าใจ และเจตคติที่ดี อย่างต่อเนื่อง หลักความร่วมมือของผู้เกี่ยวข้อง

ทุกฝ่าย หลักให้บริการและอำนวยความสะดวก หลักความสอดคล้องกับการใช้ชีวิตประจำวันและชุมชน และหลักความแตกต่างระหว่างบุคคล

2. จุดมุ่งหมาย เพื่อพัฒนานักเรียนที่มีปัญหาในการเรียนรู้ให้พัฒนาตนเองตามศักยภาพ ประกอบด้วย ทักษะการช่วยเหลือตนเอง ทักษะการอยู่ในสังคม ทักษะงานอาชีพ

3. กลไกดำเนินการ เพื่อให้บรรลุตามหลักการ จุดมุ่งหมายที่กำหนด การดำเนินการจัดการเรียนร่วมสำหรับนักเรียนที่มีปัญหาในการเรียนรู้ โรงเรียนจัดระบบคณะทำงาน ระบบสนับสนุนการดำเนินการประกอบด้วย งบประมาณ สื่อ อุปกรณ์ และ ระบบการพัฒนานักเรียนที่มีปัญหาในการเรียนรู้

4. วิธีดำเนินการ แต่งตั้งคณะทำงาน ประกอบด้วยคณะกรรมการจัดการเรียนร่วม ฝ่ายการเรียนการสอน ฝ่ายบริการและสนับสนุน ฝ่ายการเงิน ฝ่ายประชาสัมพันธ์ จัดหางบประมาณจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การพัฒนานักเรียนที่มีปัญหาในการเรียนรู้ ประกอบด้วย การเรียนการสอนแบบเต็มเวลา การใช้ห้องเสริมวิชาการ การสอนแบบร่วมมือ ซึ่งจะดำเนินการครอบคลุม 4 ด้าน คือ ด้านการเรียนการสอน ด้านการสนับสนุนและบริการจัดการเรียนร่วม ด้านการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ และด้านการจัดสภาพแวดล้อม

5. การประเมินผล ประกอบด้วย การสร้างเครื่องมือโดยยึดจุดมุ่งหมายเป็นหลัก ด้านการเรียนการสอน โดยใช้แบบประเมินก่อนเรียน และหลังเรียน ด้านการสนับสนุนและบริการจัดการเรียนร่วม ด้านการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ และด้านการจัดสภาพแวดล้อม ใช้แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียน ครู ผู้ปกครอง

6. เงื่อนไขความสำเร็จ ประกอบด้วย ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนอย่างแท้จริง บุคลากรในโรงเรียนมีจิตสำนึก ในการพัฒนานักเรียนที่มีปัญหาในการเรียนรู้ให้สามารถพัฒนาตนเองได้ตามศักยภาพ เช่น ทักษะการช่วยเหลือตนเอง ทักษะการอยู่ในสังคม ทักษะงานอาชีพ ยกย่องชมเชยให้รางวัลผู้ดำเนินการจัดการเรียนร่วม และ นิเทศ กำกับ ติดตามประเมินผล อย่างต่อเนื่อง

7. ผลการประเมินความเหมาะสมและประโยชน์ ด้านหลักการดำเนินการ จุดมุ่งหมาย กลไกการดำเนินการ วิธีดำเนินการ การประเมินผล เงื่อนไขความสำเร็จ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนความเป็นไปได้ จุดมุ่งหมาย เงื่อนไขความสำเร็จ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด นอกนั้นอยู่ในระดับมาก

ระยะที่ 3 ผลการนำรูปแบบไปทดลองใช้

ผลที่ได้จากการดำเนินการตามรูปแบบการจัดการจัดการเรียนร่วมสำหรับนักเรียนที่มีปัญหาในการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นปรากฏผลดังนี้

1. ผลการประเมินก่อนเรียนและหลังเรียนปรากฏว่า นักเรียนมีคะแนนหลังการใช้แบบฝึกเสริมทักษะการอ่านภาษาไทย และชุดสอนซ่อมเสริมสูงกว่าก่อนใช้แบบฝึกทักษะการอ่านภาษาไทยและชุดสอนซ่อมเสริมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ผลการประเมินความพึงพอใจ นักเรียน ครู ผู้ปกครอง อยู่ในระดับมาก

ระยะที่ 4 ผลการประเมินรูปแบบการจัดการจัดการเรียนร่วมสำหรับนักเรียนที่มีปัญหาในการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในจังหวัดอุบลราชธานี

1. ผลการประมวลความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิจากการประชุมกลุ่มสนทนา (Focus Group) เกี่ยวกับความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และ ประโยชน์ของรูปแบบผู้ทรงคุณวุฒิให้ข้อเสนอแนะ และข้อสังเกต แล้วสรุปเป็นภาพรวมได้ดังนี้

1.1 ด้านหลักการดำเนินการ อาศัย หลักการพัฒนานักเรียนตามศักยภาพ หลักพัฒนาครู ด้านความรู้ความเข้าใจและเจตคติที่ดีอย่างต่อเนื่อง หลักความร่วมมือของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย หลักการให้บริการ และอำนวยความสะดวก หลักความสอดคล้องกับการใช้ชีวิตประจำวันและชุมชน และ หลักความแตกต่างระหว่างบุคคล

1.2 จุดมุ่งหมาย เพื่อพัฒนานักเรียนที่มีปัญหาในการเรียนรู้ให้พัฒนาตนเองได้ตามศักยภาพ ประกอบด้วย ทักษะการช่วยเหลือตนเอง ทักษะการอยู่ในสังคม ทักษะงานอาชีพ

1.3 กลไกดำเนินการ เพื่อให้ บรรลุตามหลักการ จุดมุ่งหมาย โรงเรียน จัดระบบคณะทำงาน ระบบสนับสนุนการดำเนินการประกอบด้วยงบประมาณ สื่อ อุปกรณ์ และ ระบบพัฒนานักเรียนที่มีปัญหาในการเรียนรู้

1.4 วิธีการดำเนินการ จัดตั้งคณะกรรมการจัดการเรียนร่วม ประกอบด้วย ฝ่ายการเรียนการสอน ฝ่ายบริการสนับสนุน ฝ่ายการเงิน และฝ่ายประชาสัมพันธ์/ ธุรการ ดำเนินการ พัฒนานักเรียนให้ ครบคลุม 4 ด้าน คือ ด้านการเรียนการสอน การสนับสนุนและบริการจัดการเรียนร่วม ด้านการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ และ การจัดสภาพแวดล้อม

1.5 การประเมินผล ประเมินโดยยึดจุดประสงค์เป็นหลักและครอบคลุม 4 ด้าน ดังกล่าว

1.6 เงื่อนไขความสำเร็จ ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนอย่างแท้จริง บุคลากรในโรงเรียนมีจิตสำนึกในการพัฒนานักเรียนที่มีปัญหาในการเรียนรู้ให้สามารถพัฒนาตนเองได้ตามศักยภาพ ให้การยกย่องชมเชย และนิเทศกำกับติดตาม ประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

2. ผลการประเมินรูปแบบการดำเนินการจัดการเรียนร่วมสำหรับนักเรียนที่มีปัญหาในการเรียนรู้ ในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานโดยใช้แบบสอบถามผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิ เห็นว่ารูปแบบมีความเหมาะสม มีประโยชน์ มากที่สุด สำหรับความเป็นไปได้ ด้านกลไกดำเนินการ วิธีการดำเนินการ ประเมินผล และเงื่อนไขความสำเร็จ อยู่ในระดับ มากที่สุด ส่วนด้านหลักการดำเนินการ จุดมุ่งหมาย อยู่ในระดับมาก

อภิปรายผล

จากการดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนการวิจัย 4 ระยะได้รูปแบบการดำเนินการจัดการเรียนร่วมสำหรับนักเรียนที่มีปัญหาในการเรียนรู้ในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดอุบลราชธานี และพบประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผลได้ตามลำดับดังต่อไปนี้

1. ศึกษาสภาพปฏิบัติ ปัญหา และความต้องการ การดำเนินการจัดการเรียนร่วมสำหรับนักเรียนที่มีปัญหาในการเรียนรู้ในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน พบว่า ปัญหาในการดำเนินการอยู่ในระดับ น้อย อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนมีการปรับเปลี่ยนกระบวนการทำงานโดยให้บุคลากรในโรงเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550, หน้า 194) กำหนดให้โรงเรียนแกนนำเรียนร่วมมีการดำเนินงานตามกรอบแนวคิด 2 ประการ

คือ กระบวนการบริหารจัดการเรียนร่วม โดยใช้โครงสร้างซีท “SEAT” และการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เปิดโอกาสให้บุคลากรของโรงเรียนและผู้มีส่วนได้เสีย มีส่วนร่วมในการบริหารและปฏิบัติงาน เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพและบริบทของ โรงเรียนอย่างไรก็ตามพบว่าจำนวนและสภาพที่บกพร่องของนักเรียนเป็นข้อกำหนดแนวทางในการดำเนินงาน

การปฏิบัติการดำเนินการจัดการเรียนร่วมสำหรับนักเรียนที่มีปัญหาในการเรียนรู้ พบว่า อยู่ในระดับมาก เนื่องจากโรงเรียนเรียนร่วมต้องดำเนินการตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาพิเศษซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของจินตนา อัมพรภาค (2546, หน้า 156) ได้ศึกษา สำรวจความคิดเห็นของครูและผู้บริหารที่มีต่อการปฏิบัติงานในโรงเรียนตามมาตรฐานการศึกษาพิเศษ โรงเรียนเรียนร่วม สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุโขทัย พบว่า ความคิดเห็นของครูและผู้บริหารที่มีต่อการปฏิบัติงานในโรงเรียน ตามมาตรฐานการศึกษาพิเศษในโรงเรียนเรียนเรียนร่วม ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

ความต้องการ การดำเนินการจัดการเรียนร่วมสำหรับนักเรียนที่มีปัญหาในการเรียนรู้ พบว่าอยู่ในระดับมาก เนื่องจากครูผู้สอนต้องการเข้ารับการอบรมสัมมนาเพิ่มเติม เพื่อให้มีทักษะในการจัดการเรียนการสอนซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 (2551, หน้า 63) ได้ประเมินความคิดเห็นของผู้เข้าอบรมโครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีปัญหาในการเรียนรู้ พบว่า ผู้เข้าอบรมได้รับความรู้ มีทักษะเพิ่มขึ้น ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. รูปแบบการดำเนินการจัดการเรียนร่วมสำหรับนักเรียนที่มีปัญหาในการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จากการศึกษาวิจัย ได้รูปแบบการดำเนินการจัดการเรียนร่วมสำหรับนักเรียนที่มีปัญหาในการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีโครงสร้างและองค์ประกอบที่สัมพันธ์เชื่อมโยงกัน ดังนี้ 1) หลักการดำเนินการ 2) จุดมุ่งหมาย 3) กลไกการดำเนินการ 4) วิธีดำเนินการ 5) การประเมินผล 6) เงื่อนไขความสำเร็จ ซึ่งเป็นเพราะว่า การกำหนดรูปแบบของการดำเนินการจัดการเรียนร่วมสำหรับนักเรียนที่มีปัญหาในการเรียนรู้นั้นจะต้องมีหลักการดำเนินการจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน ครอบคลุม กับกลไกดำเนินการ การจัดระบบคณะทำงาน ระบบสนับสนุนการดำเนินงานประกอบด้วย งบประมาณ สื่อ อุปกรณ์ และระบบการพัฒนานักเรียนที่มีปัญหาในการเรียนรู้ วิธีดำเนินงาน การประเมินผล ให้ครอบคลุมด้านการเรียนการสอน ด้านการสนับสนุนและบริการ ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมประสบการณ์ และการจัดสภาพแวดล้อม โดยต้องอาศัยผู้บริหารให้การสนับสนุนอย่างแท้จริง บุคลากรมีเจตคติที่ดี พัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง ให้การยกย่องชมเชยและนิเทศ กำกับติดตาม ซึ่งสอดคล้องกับอนันต์ ขวัญจันทร์ (2549, หน้า 39) ได้สรุปงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนร่วมที่ดีและให้มีคุณภาพต้องเตรียมความพร้อมที่สำคัญคือ 1) ผู้บริหารจะต้องมีวิสัยทัศน์ และเจตคติที่ดีต่อการเรียนร่วม 2) เตรียมความพร้อมด้านบุคลากรที่จะดำเนินการจัดการเรียนร่วมทั้งในด้านความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วม ตลอดจนความพร้อมทาง ด้านจิตใจ 3) สถานศึกษาจะต้องเตรียมความพร้อมด้านสถานที่ และสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนร่วม 4) บุคลากรทุกฝ่ายจะต้องให้ความสำคัญเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วมอย่างเต็มความสามารถ

3. ผลการนำรูปแบบไปทดลองใช้ รูปแบบการดำเนินการจัดการเรียนร่วมสำหรับนักเรียนที่มีปัญหาในการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครอบคลุมด้านการเรียนการสอน การสนับสนุนและ

บริการจัดการเรียนร่วม ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมประสบการณ์ และด้านการจัดสภาพแวดล้อม หลังการทดลองใช้รูปแบบ พบว่านักเรียนมีคะแนนหลังการใช้แบบฝึกเสริมทักษะการอ่านภาษาไทยและชุดสอนซ่อมเสริมสูงกว่าก่อนใช้แบบฝึกเสริมทักษะการอ่านภาษาไทย และชุดสอนซ่อมเสริมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และประเมินความพึงพอใจของนักเรียน ครู ผู้ปกครอง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ซึ่งอาจเป็นเพราะว่า รูปแบบการดำเนินการจัดการเรียนร่วมสำหรับนักเรียน ที่มีปัญหาในการเรียนรู้เป็นรูปแบบที่เหมาะสม สามารถนำไปใช้ปฏิบัติให้เกิดผลจริง วิธีดำเนินการดำเนินการตามรูปแบบการดำเนินการจัดการเรียนร่วมสำหรับนักเรียนที่มีปัญหาในการเรียนรู้ 4 ด้าน โรงเรียนที่ดำเนินการจัดการเรียนร่วมสามารถทำได้ไม่ยุ่งยากซึ่งสอดคล้องกับ Vaughn and Klingner (1998, pp. 79-88) ได้ศึกษา การรับรู้ของนักเรียนที่มีปัญหาในการเรียนรู้ในชั้นเรียนร่วมและห้องเสริมวิชาการพบว่า ส่วนใหญ่เด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้ ชอบทำกิจกรรมนอกห้องเรียนทุกแบบ รวมทั้งห้องเสริมวิชาการ เพราะเขาจะได้รับ的帮助เหลือเป็นพิเศษในการทำงานได้ง่ายขึ้น สนุกสนานมากกว่าและเด็กก็ชี้ให้เห็นว่าชอบชั้นเรียนร่วมมาก เพราะทำให้มีเพื่อนมากและดีกว่า และ Dawning (1996, p. 11) ได้ศึกษาวิจัยความคิดเห็นของผู้ปกครอง ครูผู้สอน เด็กทั่วไปในโรงเรียนเรียนร่วม ครูการศึกษาพิเศษ นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ และนักเรียนปกติ พบว่า ผลสัมฤทธิ์ของการจัดการเรียนร่วมเด็กที่มีความบกพร่องมีพัฒนาการดีขึ้นทุกด้าน และเพื่อนกลุ่มปกติก็ดีขึ้นด้วย เด็ก ๆ จะยอมรับซึ่งกันและกัน มีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมที่ดีต่อกัน เช่น การพูดคุย การร่วมกิจกรรมสนุกสนาน สำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ก็มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง และได้พัฒนาความสัมพันธ์ทางสังคมอย่างมีความหมาย ได้พัฒนาทักษะทางการสื่อสาร และทักษะทางวิชาการดีขึ้น และครูเห็นว่าเด็กที่มีความต้องการพิเศษมีพัฒนาการในการเข้ากลุ่มดีขึ้น มีบรรยากาศในห้องเรียนที่อบอุ่น เด็ก ๆ ทุกคนปรับตัวทำให้พฤติกรรมเป็นไปตามความเหมาะสม

4. ผลการประเมินการใช้รูปแบบการดำเนินการจัดการเรียนร่วมสำหรับนักเรียนที่มีปัญหาในการเรียนรู้ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลองค์ประกอบของรูปแบบจากการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และประโยชน์ของรูปแบบ โดยการประชุมกลุ่มสนทนา (Focus Group) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ เห็นว่า ด้านกลไกการดำเนินการ วิธีดำเนินการ การประเมินผล และเงื่อนไขความสำเร็จ มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้าน หลักการดำเนินการ ด้านจุดมุ่งหมาย อยู่ในระดับมากที่สุด คือ ความเหมาะสม และประโยชน์ รองลงมาคือ ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ผู้ทรงคุณวุฒิยังตั้งข้อสังเกตว่า องค์ประกอบ ด้านวิธีการดำเนินการ การพัฒนานักเรียนที่มีปัญหาในการเรียนรู้ต้องมีวิธีการสอนที่หลากหลาย เช่น รูปแบบเพื่อนช่วยเพื่อนและผู้ปกครองต้องมีส่วนร่วมในการเรียนของนักเรียนซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Palmer and Best (1998, p.7) ได้ศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองเด็กที่มีความต้องการพิเศษเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วม พบว่า ผู้ปกครองมีความคิดเห็นตรงกันว่าควรจะพัฒนาการส่วนบุคคลของเด็กดีขึ้น และความสัมพันธ์กับผู้อื่นดีขึ้น โดยพัฒนาการต่าง ๆ จะดีขึ้นมากเท่าไรขึ้นอยู่กับผู้ปกครองและครอบครัวเห็นคุณค่าและการมีส่วนร่วมในการจัดชั้นเรียนร่วมและบทบาทของโรงเรียน

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. โรงเรียนที่จัดการเรียนร่วมสำหรับนักเรียนที่มีปัญหาในการเรียนรู้ควรนำรูปแบบไปประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนานักเรียนที่มีปัญหาในการเรียนรู้ได้ตามศักยภาพ
2. โรงเรียนที่จัดการเรียนร่วมสำหรับนักเรียนที่มีปัญหาในการเรียนรู้ควรจัดให้ครู ได้พัฒนาตนเองโดยการจัดอบรมสัมมนา และศึกษาดูงาน พร้อมทั้งนิเทศ กำกับ ติดตามอย่างต่อเนื่อง
3. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการจัดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้สำหรับโรงเรียนที่จัดการเรียนร่วมเพื่อให้เกิดการพัฒนาการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University

“ God gives every bird it's food,
But he does not throw it into it's nest.

พระเจ้ามอบอาหารให้แก่ทุกตัว
แต่ไม่เคยโยนอาหารให้ถึงรังของนกเหล่านั้น ”

เอกสารอ้างอิง

- จินตนา อัมพรภาค. (2546). การสำรวจความคิดเห็นของครูและผู้บริหารที่มีต่อการปฏิบัติงานในโรงเรียน ตามมาตรฐานการศึกษาพิเศษโรงเรียนเรียนร่วม สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสุโขทัย. ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศรียา นิยมธรรม. (2540). *L. D. สร้างปมเด่น เสริมปมด้อย (เข้าใจและช่วยเหลือ)*. กรุงเทพฯ: แวนแก้ว.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4. (2551). รายงานสรุปผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีปัญหาในการเรียนรู้.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550). แนวทางการพัฒนานักเรียนที่มีปัญหาในการเรียนรู้. กระทรวงศึกษาธิการ.
- อนันต์ ขวัญจันทร์. (2549). การพัฒนาหลักสูตรการเตรียมความพร้อมของครูโรงเรียนเรียนร่วม: กรณีโรงเรียนบ้านช้างคลอด. ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- Dawning, J. E. (1996). *Inclusive Students with Severe and Multiple Disabilities in Typical Classrooms*. Maryland: Paul H. Brookes.
- Palmer, D. S., & Best, S. J. (1998) "Influences on Parent Perceptions of Inclusive Practices for Their Children with Mental Retardation". *American Journal on Mental Retardation*. 44, 272-287.
- Vaughn, S., & Klingner, J. K. (1998). "Students Perceptions of Inclusive and Resource Room Setting". *The Journal of Special Education*. 32(2), 78-79.